

„Dedičstvo pre všetkých“

Dni európskeho kultúrneho dedičstva 2021 na Slovensku

2. tlačová správa

Miesto konania DEKD: celé územie Slovenskej republiky

Termín konania DEKD: 1.-30. september 2021

Hostujúce mesto otváracieho ceremoniálu: Spišské Podhradie

Termín a miesto konania otváracieho ceremoniálu: 9. september o 19.00 hod., pred Mestským úradom na Mariánskom námestí v Spišskom Podhradí

Dni európskeho kultúrneho dedičstva (DEKD) sa konajú v 50 štátoch Európy, ktoré podpísali Európsky kultúrny dohovor. Slovensko sa pripojilo k usporiadateľom DEKD v roku 1993.

V tomto roku na Slovensku v rámci DEKD oslávime históriu a vzdelanie pod témou „**Dedičstvo pre všetkých**“ (ide o voľný preklad anglického originálu "Heritage: All-Inclusive!"). DEKD oslavujú spoločné dedičstvo Európy, ale aj našu rozmanitosť. Skúmanie bohatej mozaiky kultúr v Európe podporuje dôveru a porozumenie, väčšiu toleranciu a myslenie presahujúce národné hranice. Všetci z toho máme úžitok. Podmienkou konania aktivity DEKD je označenie miesta v čase ich konania logom DEKD. Do tohto ročníka bolo prihlásených viac ako 230 aktivít. Ich databáza je prístupná na stránke www.dekd.sk

Koordináciu aktivít na území Slovenskej republiky zabezpečuje ICOMOS Slovensko a Združenie historických miest a obcí Slovenska.

Generálnymi partnermi podujatia sú Ministerstvo kultúry SR, Pamiatkový úrad SR a Slovenské národné múzeum. Hlavnými partnermi podujatia sú Fakulta architektúry STU v Bratislave, Štátny archív v Trnave, Národný Trust n.o. a Mesto Spišské Podhradie.

V **Banskobystrickom kraji** sa uskutoční 65 aktivít, napríklad:

- 16. septembra o 15.00 hod. predstaví Novohradské múzeum a galéria v spolupráci s Úniou nevidiacich a slabozrakých Slovenska projekt **Búrame bariéry**, vďaka ktorému prispôsobí svoje prostredie pre znevýhodnené skupiny návštevníkov.
- 26. septembra o 15.00 hod. pripravilo Múzeum Andreja Sládkoviča v Krupine **Prehliadku pivníc s odborným výkladom** s cieľom poznávania tajomného podzemia mesta Krupina.
- 29. septembra o 11.00 hod., 15.00 hod. a 17.00. hod. sa uskutoční v Spoločenskej sále vedeckej knižnice v Banskej Bystrici komentovaná výstava z kníh vyhlásených MK SR za historické knižničné dokumenty pod názvom **Za skrytými pamiatkami knižnice a múzea**.

V **Bratislavskom kraji** sa uskutoční 13 aktivít, napríklad:

- 9. septembra v čase od 10.00 do 19.00 hod. bude v Múzeu dopravy v Bratislave prehliadka a moderovaná diskusia reflektujúca rok 2021 ako Európsky rok železníc pod názvom **Železničné dedičstvo v 21. storočí**. Usporiadatelia by touto cestou radi ukázali, že aj železničné dedičstvo má svoje miesto v 21. storočí a je potenciálom pre rozvoj turizmu.
- 18. septembra o 19.00 hod. sa uskutoční **Mimoriadna prehliadka pálfyovského kaštieľa v Malackách** – večerná prehliadka s baterkami.

- 27. septembra bude v Kongresovej sále MZVEZ SR v Bratislave v čase od 9.00 hod. do 17.00 hod. medzinárodná konferencia zaoberajúca sa problematikou straty identity našich historických jadier pod názvom **Ochrana a obnova pamiatok v urbanistickom kontexte – obnova identity – kontinuita stavebnej kultúry**.

V **Košickom kraji** sa uskutoční 37 aktivít, napríklad:

- Múzeum Spiša v Spišskej Novej Vsi pripravilo na 10. septembra o 10.00 hod. prehliadku povaly historického kaštieľa v Markušovciach spolu s predstavením niekdajších Máriašsyovských sídel pod názvom **Zabudnuté sídla Máriašsyovcov v Merkušovciach**.

- 20. septembra o 10.00 hod. sa pokúsi Gemerská knižnica Pavla Dobšinského v Rožňave priblížiť slovenský jazyk ako prejav myšlienky, vyjadrenie pocitu a emócie prostredníctvom úryvkov z literárnych diel Pavla Dobšinského pod názvom **Neznáme od známeho**.

- 30. septembra bude v čase od 9.00 do 10.00 hod. **otvorený židovský cintorín na Tatranskej v Košiciach – dedičstvo „za plotom“**. Prehliadka bude spojená s prezentáciou dejín, osobností a príbehov v réžii Židovskej náboženskej obce v Košiciach.

V **Nitrianskom kraji** sa uskutoční 30 aktivít, napríklad:

- 17. septembra o 19.00 hod. sa uskutoční na pešej zóne pri Ponitrianskom múzeu v Nitre workshop pod názvom **Zaspievajme si „po nitránsky“**, ktorý predstaví vybrané ľudové piesne z okolia Nitry a ponúkne účastníkom možnosť naučiť sa ich a zaspievať si.

- 25. septembra o 14.00 hod. bude možné stráviť príjemné popoludnie v botanickej záhrade v Nitre spojené s piknikom, burzou nápadov, diskusiou o zodpovednom prístupe k produkcii odpadov a „upcyklovanou“ módnou prehliadkou pod názvom **Oslavy Svetového dňa cestovného ruchu – „Udržateľná Nitra“**.

- 26. septembra sa uskutoční o 16.00 hod. hudobno-literárny večer pod Nitrianskym hradom pod názvom **„Slnce nad Nitrou“**. Priestory budú sprístupnené návštevníkom špeciálne pre túto aktivitu DEKD.

V **Prešovskom kraji** sa uskutoční 20 aktivít, napríklad:

- 12. septembra sa začne hrať o 14.00 hod. v záhrade Penziónu St. Matrin v Spišskej Kapitule kreatívna hra pod názvom **Kamene histórie**. Cieľom hry je namaľovať historický symbol alebo obrázok na kameň, umiestniť ho na známom alebo zaujímavom mieste v meste Spišské Podhradie a okolitých lokalitách UNESCO, urobiť fotografiu kameňa a poslať ju na určenú adresu. Detailné informácie o podmienkach hry, následnom vyhodnotení a ocenení výhercov sa účastníci dozvedia pred začiatkom hry.

- 19. septembra v Stakčíne sa môžete zúčastniť o 7.20 a o 9.20 hod. turistiky za históriou regiónu pod názvom **Medzi tromi hranicami** venovanej stopám prvej svetovej vojny. Zraz bude na železničnej zastávke Snina mesto. Odhadovaný čas trvania je 2 hodiny. Po turistike bude nasledovať prezentácia aktivít, výrobkov a publikácií regionálneho charakteru.

- 25. septembra bude možné nahliadnuť v čase od 10.00 hod. do 12.00 hod. do **románskej rotundy v Bijacovciach**, ktorá pochádza z 13. storočia a patrí k najstarším sakrálnym stavbám na Spiši. Jej priestory budú sprístupnené verejnosti špeciálne pre túto aktivitu DEKD.

V **Trenčianskom kraji** sa uskutoční 34 aktivít, napríklad:

- 16. septembra od 9.30 hod. máte možnosť pomôcť vyčistiť starý židovský cintorín v Ilave. Ján Hever o 17.00 hod. porozpráva o židovskej kultúre a spôsobe pochovávaní. Aktivita má názov **Odkrývajte málo známu minulosť Ilavy.**

- 18. septembra v čase od 15:00 do 17:00 hod. pripravilo OZ Puchovo dedičstvo prechádzku zaniknutým historickým jadrom Púchova s historikom pod názvom **Za panelákom.** Stretnutie účastníkov bude na terase knižnej kaviarne Podivný barón v Europarku.

- 25. septembra pripravilo SNM – Múzeum Bojnice v čase od 10.00 do 15.00 hod. tvorivé dielne zamerané na základy výtvarnej techniky pod názvom **Zámocký akvarel.** Aktivita bude prebiehať na terase západného krídla zámku, v prípade nepriaznivého počasia v klubovni pri Huňadyho sále. Inšpiráciou bude práve výnimočná architektúra objektu. Kto nemá výtvarné pomôcky, tomu ich zabezpečí usporiadateľ.

V **Trnavskom kraji** sa uskutoční 25 aktivít, napríklad:

- 15. septembra bude v Kostole sv. Jakuba v Trnave v čase od 19.30 do 20.30 koncert speváckych zborov pod názvom **Dedičstvo pre všetkých – Koncert ku Dňom európskeho kultúrneho dedičstva 2021.**

- 16. septembra o 17:00 hod. sa uskutoční v zasadačke MZ v trnavskej radnici seminár venovaný technickým pamiatkam mesta pod názvom **Dedičstvo pre všetkých – technické pamiatky Trnavy včera, dnes a zajtra.**

- Aj tento rok je súčasťou DEKD v Trnave cyklus prednášok **O Trnave pod vežou.** Jednou z nich je prednáška venovaná téme **Ako v Trnave v roku 1873 odzvonilo zvoneniu na nočný pokoj,** ktorá sa uskutoční v Štátnom archíve v Trnave 28. septembra o 17.00 hod..

V **Žilinskom kraji** sa uskutoční 19 aktivít, napríklad:

- 23. septembra sa v čase od 14:00 do 18:00 hod. uskutoční 15. ročník celoslovenského stretnutia fujaristov **Dedičstvo otcov zachovaj nám, pane!** v Kaštieli v Čičmanoch, ktorého súčasťou budú aj tvorivé dielne – výroba fujary, hra na fujaru.

- 24. septembra v čase od 18:00 do 21:00 hod. budú prebiehať v Rosenfeldovom paláci v Žiline **Tematické večerné prehliadky.** Návštevníkov budú sprevádzať jeho „oživení“ pôvodní obyvatelia.

- 28. septembra o 11:30 hod. môžete skúsiť s Krajskou knižnicou v Žiline hľadať stopy iných národností na území dnešnej Žiliny a okolia. Aktivita má názov **Nie sme sami, je nás viac.**

V Prievidzi, dňa 29. augusta 2021

Spracovala: Ing. arch. Silvia Kovárová, PhD.
hlavný koordinátor DEKD na Slovensku